№ 49 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.

Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 49 (141) Hod II. Wilnia, 19 czerwienia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Ministry Polšĉy.

Č czytać jak CZ; Š—jak SZ

18 czerwienia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na kanali Izer, naabapoł Ipra i na fronci Labasse — Tanse — značnaja rabota nrtyieryi. Na pałudziennym zachodzi ad Warneton, na ŭschodzi ad Warmel i pry Loos adbity nastupleńnia worahoŭ. Na zachodzi ad Kruassi adbity try nastupleńnia anhličan.

Front niamieckaho Naślednika: Paśla ŭdačnych nastupleńnioŭ proci francuskich akopaŭ, na fronci En i ŭ zachodniaj Szampani ahoń krapčeŭ.

Na ŭschodnim teatry i makiedônskim fronci—biez pieramien.

PIECIARBURH. Zasiedajučyj tut zjezd rad rab. i sałd. wybraŭ usiemi hałasami za swajho maršałka haławu pieciarburskaj rady rab. i sałd. Čchejdze, i zaćwiardziŭ bolšaściu 640 hałasoŭ proci 121 wysylku z Rasiei Šwejcarskaho socyalista Grimma.

ŠTOKHOLM. Predstaŭnik rasiejskaj rady rab. i sałd. zajawiŭ na zasiedańni hołandzka-skandynaŭskaho kamitetu, što Rada rab. i sałd. dabiwajecca sazywu konferencii u Štokholmi. Rasiejskim delehatam zahadano dać praŭdziwyje wiedamaści ab sapraŭdnym pałažeńni ŭ Rasiei. U Štokholmi budzie wychadzić hazeta, ŭ katoraj buduć drukawacca wypiski z rasiejskich hazet i apawieščeńnia rady rab. i sałd. Hazeta maje wychadzić zrazu ŭ niamieckaj, anhlickaj i francuskaj mowach i budzie nazywacca »Biuleteń Rady Rab. i Sałd., Addzieła Zahraničnych znosin«. Rada rab. i sałd. naładziła specyalnuju kamisiju, katoraja zanimajecca tolki adnej sprawaj — sazywam socyalistyčnaho zjezdu u Štokholmi.

ŠTOKHOLM. Kierenskij skazaŭ delehatam trejciaj armii, što jon manicca pasłać na front ŭsio apałčeńnie. Budzie zrobien nabor usich mužčyn da 43 hadoŭ, u tym liku i duchoŭnych. Nabor adbudziecca takže na Kaŭkazi, ŭ Turkiestani i Finlandii, dy ŭsiudy, dzie narod byŭ zwolnien ad naboru.

Wa ŭsich mienšych mieštoch Rasiei panuje hoład. Minister daroh publična zajawiŭ, što Rasieja znachodzicŭ wielmi sumnym stani i staić pierad zwarotnym punktam.

ŽENIEWA. Plechanowa wybrali za člena rady rab. i sałd.

ROTTERDAM. Italjanski pasoł u Pieciarburzi danios swajmu uradu, što zajawa ab ustanaŭleńni pratektaratu Italii nad Ałbaniiej zrabiła ŭ Rasiei nadta wialikaje ŭražeńnie.

LUGANO. „Corr. d. Sera“ danosić, što tymčasowy urad wydaŭ pašparty na padarožu u Štokholm šesnadcaci členam rady rab. i sałd.

ŽENIEWA. Francuskije hazety danosiać s Pieciarburha, što ŭ apošnim časi na rasiejskije czyhunki, masty na ich i t. d. robiacca čyślenyje pakušeńnia. Z hetaj pryčyny ŭłaści zahadali piłnawać ŭsich čyhunak i mastoŭ sałdatam.

ROTTERDAM. Na schodzi sajuza partowych rabotnikoŭ pastanoŭleno zrabić ahulnuju zabastoŭku.

WARSAWA. Pa predłažeńniu kamandy polskich legionaŭ hienerał-hubernatar Bezeler naznačyŭ u polskuju armiju 8 niamieckich aficeroŭ.

WIEŃA. Jak danosiać sa Lwowa, na miejsco ministra-prezydenta Polskaho karaleŭstwa budzie naznačen kn. Zdzisław Lubomirski, ciapierašni prezydent Waršawy; kaliž jon admowicca, — dyk byŭšyj aŭstryjacki pasoł u Wašyngtoni, hr. Tarnowski.

ŠTOKHOLM. Anhlickaja delehacija na socyalistyčnuju konferenciju u Štokholmi składajecca s 4 členoŭ partyi bolšaści i 3 — mienšaści.

BERN. »Times« danosić, što paŭmiljonna rabotnikoŭ u najbližejšych dniach paduduć uradu žadańnie swajo, kab jon pamoh by im dabicca pawialičeńnia płaty na 10 marak u tydzień.

ŽENIEWA. U Italii šyrycca ahitacija za ustanaŭleńnie respubliki. Pierewarot padhataŭlajecca takim že sposabam, jak u Rasiei.

RYM. Karol Konstantyn s karalewaj i naślednikam Georgam prybyli ŭ Messinu, a adtul pajechali praz Miłan u Šwejcaryju, kudy im dadzien wolny prajezd.

Wilnia, 19 červienia.

Rabotnickije orhanizacili majuć siłu tady, kali jany stworeny i wiaducca samimi rabotnikami, pabudowany na asnowi samačynnaści mass. Kali-ž tolki ich «robiać» dla rabotnikoŭ ludzi, jakije stajać zdaloku ad pracoŭnaho narodu, dyk s takoj raboty — mała karyści.

Pryhledajučysia da rabotnickich orhanizacij u našym mieści, my bačym, što tut čysło ich u apošnim časi—dawoli značnaje. Badaj, usie fachi orhanizowany u prafesyonalnyje sajuzy. Apryč taho, ŭsie sajuzy złučaje ŭ wadno centralnaje biuro, katoraje zanimaje kiraŭničaje miejsco ŭ rabotnickim žyćci. Naładženy dźwie rabotnickije tannyje straŭni, dźwie rabotnickije kooperatywy, rabotnickije kluby. I ŭsie hetyje ustanowy wiaduć sami rabotniki, čysło-ž intelihientoŭ u ich—zusim nieznacznaje.

My mieli mahčymaść paznajomicca z orhanizacijej rabotnickaj straŭni (chryścijanskaj) pry Warońniaj wulicy ŭ Wilni. Tut uwieś štat pracaŭnikoŭ— heta rabotniki, i tolki miž členami uradu bačym paru intelihientoŭ. Haspadar straŭni, skarbnik, rehistratar, buchhalter i t. d.—usie rabotniki. I rabota idzie zusim dobra, ład panuje prymierny.

Hetak sama — ŭsiudy. Wilenskije rabotniki, ŭziaŭšy ŭ hety ciažki čas usie swaje sprawy ŭ swaje ruki, majuć znamienituju školu samačynnaści. Pierad wajnoj z orhanizowanym žyćciom byli znajomy tolki bolš świadomyje rabotniki, orhanizowanyje ŭ palitycznych partyjach,—a prafesyonalnyje sajuzy byli nadta małačyślenyje. Swaim haspadarčym žyćciom našy rabotniki jak bytcym zusim nie žyli. Wajna prymusiła ich zwiarnuć uwahu i na hetu halinu žyćcia.

Treba skazać, što, poruč z demokratyzacijej usiaho hramadzkaho žyćcia, jakaja biazsporna nastanie paśla wajny, i ŭ wilenskaj miestowaj haspadarcy adbuducca wialikije pieramieny. Jana ŭžo nie astaniecca ŭ rukach polskich kamianičnikoŭ, a piarojdzie da ŭsiaho narodu biaz rožnicy stanu i nacyonalnaści. Samo saboj, što tady rabotniki pawinny buduć dać i spamiž siabie čynnyje siły,—i jany, prajšoŭšy školu hramadzkaj pracy ŭ swaich prafesyonalnych i ekonomičnych orhanizacijach, zdalejuć ich dać.

Pro memoria.

Ad času »znamienitaho« wystupleńnia polskaho hramadzianstwa našaho Kraju na adkryćci pamiatnika carycy Kaciaryny II u Wilni my nia pomnim nijakich padobnych polskich palityčnych aktoŭ. Tolki „memoryał“ da niamieckaho impierskaho kanclera, padpisany 44-mia predstaŭnikami „ŭsich kirunkoŭ polskaj palityčnaj myśli ŭ Litwie“, maje značeńnie takoj samaj — nawat ješče wialikšaj miery. Woś, haworačy ab »memoryale«, mimawoli prychodzić na dumku manifestacija wiernaści carskamu tronu i samadzieržaŭnaj Rasiei, jakuju ŭ 1904 hadu pierad pamiatnikam Kaciaryny II zrabili 50 predstaŭnikoŭ polskaho hramadzianstwa z Biełarusi i Litwy.

U našy ruki papała nadrukawanaja ŭ 1905 hadu u Lwowi („Księgarnia Narodowa“) brošurka: »Z powodu uroczystości Wileńskiej“. Woś wiazanka danych ab tej sprawi.

Heta było ŭžo ŭ časi wajny z Japonijej — u wieraśni 1904 h. Pad toj čas rasiejski carski urad wielmi rupiŭsia ab toje, kab pakazać usiamu świetu, što naš Kraj, gwałtam pryłučeny bolš sotni let tamu nazad da Rasiei, »ŭsim čym rad« pad »łaskawaj carskaj apiekaj«. I dzieła hetaho »liberalny« minister kn. Światopołk-Mirski nadumaŭ wykarystać palakoŭ, katoryje s pryčyny paŭstańnioŭ 1831 i 1863 hadoŭ ličylisia za samy niespakojny, buntaŭničy element. Wiedaŭ kn. Mirski, s kim maje dzieło, zwiertajučysia da tutejšych polskich panoŭ. Wiedaŭ, što za biełyje kamerherskije partki, za order, za łaskawaje słowa ich možna zawiaści choć niet wiedama kudy. I dawoli było rasiejskamu ministru, jak pisze aŭtor knižki, »świsnuć na palakoŭ«, i tyje spakojna pajšli pad pamiatnik Kaciaryny i sukłanilisia pierad tej, katoraja pazbawiła naš Kraj woli...

Kn. Swiatopołk-Mirski pierad tym byŭ wilenskim hienerał-hubernataram i, samo saboj, žyŭ u družbie s polskimi panami. Pryjechaŭšy ŭ Wilniu, jon 1 wieraśnia 1904 h. zaprasiŭ u hienerał-hubernatarski pałac na tajnuju naradu dziewiać panoŭ: Hipolita Giečewiča, Aleksandra Lubańskaho, Jazepa Montwiłła, Paŭła Końču, Ihnata Parčewskaho, Karola Salmonowiča, hr. Antona Tyškiewiča, hr. Jazepa Tyškiewiča i Michała Wensławskaho. Minister „łaskawa“ pramowiŭ da ich, kažučy miž inšym: „Prašu was, pawiedamicie ŭsich swaich znajomych, što dla was (palakoŭ) nastupaje nowaja era... Ale kab ja moh zastupacca za was, wy, pany, pawinny mnie pamahčy. Wy pawinny być na adkryćci pamiatnika, kab brat Jaho Wialičestwa, katory maje siudy pryjechać, moh ab was skazać Hasudaru. A na niebytnaść wašu budzie zwierniena uwaha, i jaje buduć ličyć za znak wašaj niaščyraści“.

I polskije pany pastanawili wyka-

zać rasiejskamu carskamu prawicielstwu swaju „ščyraść“. Praŭda, s-pamiž zaprošenych na tajnuju naradu u ministra čaćwiora na adkryćcie pamiatnika nie zjawilisia: Jazep Montwiłł, Ihn. Parčewski, K. Salmonowicz i M. Wensławski. Zatoje polskaje panstwo hetak horača adhuknułosia na zaprošeńnie ministra, što pierad pamiatnikam apynułosia ažno 50 polskich panoŭ z Wilenskaj, Kowienskaj i Hrodzienskaj hubernij. Heta byli:

hr. Adam Plater, hr. Marjan Plater, hr. Aleksandar Plater, hr. Juryj Plater, kn. Stan. Četwertynskij, kn. Bohdan Oginski, hr. Anton Tyškiewič, hr. Henr. Przezdziecki, Konstantyn Skirmuntt, Henryk Skirmuntt, Jazep Glindzič, Kazimir Šemiott, Aleksandar Sieheń, Telšewski, Anton Čechowi, hr. Adam Čapski, hr. Aleksandar Čapski, Aleksandar Lubanski, Edmund Bortkiewicz, Hipolit Milewski, Cezary Staniewič, Karol Bolcewič, Hipolit Giečewič, Aleksandar Chominski. Ihnat Tukałło, Pawał Końča, hr. Ludwik Grabowski, Franciśek Końča, Leon Wańkowič (syn), Stanisłau Błažewič, Edward Sokołowski, Aleks. Mejštowič, Symon-Jazep Mejštowič, Gustaw Brzozowski, Władysłau Kiewlič, Symon Komorowski, Karol Kościałkowski, Zygmunt Mackiewič, Jan Kotwič, Lucijan Kobyliński, Apolinary Mikulski, Dulewič, Leon Kontrym, Stanisław Kognowicki, Jazep Kozakowski. Izydor Römer. Kazimir Swojnicki, Herubowič Wiryon.

Jak že tłumačyli hetyje pany swajo wystupleńnie?

Aŭtor pamienionaj brašurki dzielić ich na dźwie hrupy. Adny — »pajšli ratawać swaju nacyonalnaść, hańbiučy jaje«, dy nie razumieli dobra sami, što jany robiać. »Druhuju wialikuju hrupu stanowiać tyje, dla katorych polskaja nacyonalnaja sprawa pierestała istnawać. Jany świadoma i jaŭna, pieršy raz ad času Horodła i Lublina, razarwali na hrunci nacyonalnych spraŭ Uniju Litwy s Polščaj«. I heta zrabili ŭžo »nia tolki niekolki ludziej, jakije hołasna pryznajucca, što „nia chočuć mieć ničoha supolnaho, jak palaki, s Polskim Karaleŭstwam, Haličynaj i Poznańniu“, ale dawoli šyrokije kruhi, pierewažna ziemleŭłaśniki. solidarnyje moralna ŭ Litwie z wystupleńniem biezpasrednych učaśnikoŭ wilenskaho światkawańnia. »My chočemo, — kažuć jany, — za ŭsielakuju canu zachawać našu mowu i wieru. Urešci my nie zwiazany nijakaj solidarnaściu s koronijarami, halicyanami, poznancami“.

Skul že ciapier u tych samych panoŭ zjawilosia žadańnie ŭžo nawat nie adnaŭleńnia unii, a prosta dałučeńnia našaho kraju da Polščy? Adkaz može być tolki adzin: jak raniej jany hnuli swaju šyju pierad rasiejskim samadzieržawijem dziela swajej karyści, tak i ciapier stalisia »patryotami« monarchičnaj Polščy, majučy nadzieju, što pad kryłom polskaho karala jany ŭmacujuć swajo panawańnie nad ciomnymi massami našych sielan.

I. Mieleszka.

Suprasiskaja drukarnia.

„Białyst. Ztg.“ u doŭhaj staćci api swaje znamienituju tutejšuju klaštornuju drukarniu. Na žal, hazeta, kožyn raz. dzie treba užyć słowa „biełaruski“, kaže „sławianski“, dy hetak treba dumać nieświadoma, ukrywaje ad swaich čytačoŭ, što drukarnia ŭ Supraśli była biełaruskaja i što ŭ jej drukawalisia biełaruskije knihi.

Woś, niekatoryje danyje z hetaj staćci:

Supraślskaja drukarnia naležyć da čysła najbolš starych miž sławianskimi drukarniami. Pieršy historyčny dakument ab jaje istnawańni adnosicca da 1687 hodu. U tym dakumienci polacki biskup Kipryan Čechowski kaže, što trebna ŭ Supraśli apteka, bo drukarnia ŭžo jość. U manastyrskim rejestry 1674 h. archimadryt Haŭryla Kolenda ničoha ab nie ŭspaminaje, ale ŭ 1693 h., pašla śmierci Čechoŭskaho ŭ manastyry było 500 malitwiennikoŭ. U manastyry drukawalisia, praŭda, i knižki polskije, ale litery da ich pazyčali u Wilni. He ta widać z zahadu mitrapalita Zalenskaho wiarnuć šryft u Wilniu. U pačatku XVIII stalećcia supraślskaja drukarnia drukawała łacinskije i polskije knižki ŭžo swaim šryftam. Archimandryt Leŭ Kiška (1709 — 1728 h.h.) značna pašyryŭ drukarniu, i jana drukawała nia tolki malitwienniki, ale i školnyje padručniki, sławary, kalendary i matematyčnyje twory. Polskaja krakoŭskaja akademija, zawidywajučy supraślskaj drukarni, damahałasia padčynieńnia apošniaj jaje cenzury. 13 marca 1713 hodu wydan dekret Papieža, padčyniajučy hetu drukarniu cenzury papieskaho nuncija ŭ Polščy. U 1721 hadu było zabaronieno drukawać kalendary i matematyčnyje knihi biez pazwaleńnia krakoŭskaj akademii. U 1927 hadu jej dadzieno, monopolnaje prawo druku na druk unijackich malitwiennikoŭ dla ŭsich carkwiej i manastyroŭ pa canie 4 talery za štuku. Dziakujučy hetamu manastyr mieŭ ahramadnyje dachody, za jakije pabudowany wialikije kamiennyje damy, što stajać i dahetul. Manastyr byŭ hetki bahaty, što moh pazyčyć hetmanu Branickamu u Biełastoku u 1727 h. 90.000 huldenoŭ Druk knih adbywaŭsia ŭ takich razmierach, što ŭ 1768 h. jaho pryjšłosia na niejki čas prypynić, kab raspradać zrobleny zapas. U 1791 i 1792 h. h. tut drukawalisia i rasiejskije starawierskije knihi — psałtyr i malitwieniki. Manastyr mieu swaju papierniu, kataraja wyrabiała papieru z wodnym znakam — abrazom Maryi. U 1790 hadu drukarni dadzien prywilej W. Kn. Litoŭskim, Stanisławam Aŭhustam.

U Wilni i wakolicach.

—•—

× **Biełaruskaja narodnaja straŭnia.** Biełaruski Kamitet adkrywaje hetymi dniami swaju narodnuju straŭniu pry św.-Jurskim praspekci 22, ŭ padworku.

× **Adryćcie wiačornaj rabotnickaj straŭni** pry ahulna-rabotnickim kulturnym sajuzi (Wilenskaja 20, 3) adbudziecca ŭ sieradu, 20 červienia, a 6 hadz. wiečara.

× **Wypłata «pajka» žonkam zapasnych** za miesiac maj h. h. budzie adbywacca u III addzieli apieki nad biednymi pry niamieckim Stadthaŭptmanie Wilni, Dominikanskaja 2, pakoj 143, ad 8 da 12 ranicaj i ad 4 da 7 wiečara ŭ hetkije dni:

dla 4 cyrkułu—20, 21 i 22 červienia
„ 6 „ —23 „
„ 7 „ —25 „
„ 8 „ —26 i 27 „
„ 1 „ —28 „
„ 5 „ —30 červienia i 2 lipnia
„ 3 „ —3 lipnia
„ 2 „ —4 „

Žonki zapasnych, katoryje ŭ naznačenyje dla ich dni nia wožmuć hrošy, pawinny zwiertacca tudyž 5 i 6 lipnia ŭ hadzinach čynnaści kassy. Paśla 6 lipnia padmohi za maj wydawać užo nia buduć.

× **Zajaŭki i wyjaŭki.** Ad 10 červienia zajaŭki i wyjaŭki žycharoŭ miesta Wilni treba rabić u niamieckich palicejskich cyrkułach.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
13—14	+ 22°	+ 7°
14—15	+ 24,4°	+ 9°
15—16	+ 27°	+ 9°
16—17	+ 29,5°	+ 10°

Z USIAHO KRAJU.

Zabarona.

Hłaŭnakamandujuczyj na Uschodzi zahadam 25 maja 1917 h. zabaraniŭ karmić kaniej i inšuju damowuju žywiolinu aŭsom i inšym zbožžem ad 15 červienia da 15 wieraśnia. U stajniach i aborach nielha paścilać sałomy, zamiest katoraj treba ŭžywać moch, liści, ihły, traśnik, apiłki i torf.

Razwodka tytunu.

Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzi zahadywaje, kab kožyn, chto pasadziŭ bolš za 10 raślin tytunu, nie paźniej 1 lipnia h. h. zajawiŭ načalniku pawietu ab zasiejanym aŭšary ŭ kwadratnych metrach, ab čyśle raślin tytunu i ab čyśle kurcoŭ u jaho chaci. Nie paźniej, jak 15 śniežnia jon pawinien adpawiednuju da abšaru zasiejanaj ziamli mieru tytunu zdać pawietowamu načalniku za płatu. Časć tytunu ŭłaści pakidajuć haspadaru dziela jaho ŭłasnaho užytku.

Nowyje „niamieckije rubli“.

Nowaje wydańnie niamieckich rubloŭ krychu rožnicca ad raniejšych. Tekst ab karach na bumažkach pa 50 kap., 1, 3, 10 i 25 rub. zraŭnowan z adpawiednym tekstam na 100-rubloŭkach. Apryč taho zrobleny niewialikije pieramieny ŭ nadpisach ab cennaści bumažek. Publiku pryzywajuć brać hetyje bumažki, bo, skolki wiadoma, padroblenych ,dahetul i abaroci nima.

BIEŁAŚTOK. Centr ciapierašniaj biełastockaj pramyšlenaści — heta wyrab cukierkoŭ. Užo pierad wajnoj Biełastok rassyłaŭ swaje cukrowyje wyraby pa ŭsiej Litwie i nawat u Polšču. Specyalnaść Biełastoku — wiadomyje ciomnyje śmietankowyje cukierki.

Skarb na św. Jana.

Niedaloka kala boru
Žyŭ stary laśnik Maciej
I žanu jon mieŭ Tadoru,
A z joj s poŭkapy dziaciej.
Cely wiek jon ciažka biŭsia.
Siratoj žyŭ z małych let;
Trebaž, rana ažaniŭsia
I pajšoŭ pa słužbie ŭ świet.
Ciažkaž było i razžycca
Nia mieŭ ziamli jon ni kuska;
Dzietki stali znachadzicca:
U žany što hod—dačka!
I bahaty maje smahu,
Što tut z dočkami zrabić?
Ciapier, bratcy, biez pasahu
Tawar taki trudna zbyć.
Oś, chreźbiny zrabić ciažka,
Treba kabzu razwiazać;
Wodki pojdzie tut nie płaška, —
A pasah, dy skul uziać?
Raz karowa zachwareła,
Razduło jaje, až strach.
Świńnia parasiat pajeła,
Wot i dumaj pra pasah.
Hrysia jaho i Tadora,
Što dačok nie ubiraŭ.
Mieŭ Maciej nie mała hora!
Što rabić i sam nie znaŭ.
Čuŭ jon raz takuju kazku
(Tak kazała kaliś mać):
Možna ŭbicca čortu ŭ łasku
I dušu swaju pradać.
Sarwać s papraaci kwietku
(Jana može raz ćwići
Na światoha Jana ŭ letku), —
Čort pamože skarb znajści.
Tady budzie toj bahaty,
A čort budzie ŭsio rabić,
Choć nia jdzi nikudy s chaty,
I wiasioła možna žyć.
Wot idzieć Maciej da lesu.
Cołu noč tam prasiadzieŭ!
Addawaŭ dušu ŭžo biesu
I na paparać hladzieŭ.
Choć i dobra ahledaŭsia,
Cału noč zusim nie spaŭ,—
Ćwiet i čort nie pakazaŭsia
I dušy jaho nie braŭ.
„Mnie i čort nie spahadaje,
Hdzież tut mnie zabahacieć?
Woś že dola praklataja
Nichaj zhinie prapadzieć.
Chmarny Maciej paśla taho,
Jon nia moh ni jeść ni spać.
Pierestaŭ chwalić i Boha
Usio roŭna prapadać!»
Až pryśniłosia Macieju:
(Ciažki son tady jon mieŭ,
Bo, nahnaŭšy raz aleju,
Dobra kašy z im padjeŭ)
Idzie z lesu jon da domu,
Pozny ŭ nočy byŭ toj čas;
Hladź: haryć ahoń biaz łomu
Bytcym świečečka, jakraz.
«Pełnie skarb mnie pakazaŭsia?»
Staŭ Maciej słabie pytać.
Šapku zniaŭšy, pražahnaŭsia
I dawaj ziamlu kapać.
Kapaŭ, kapaŭ, až pot liŭsia,
Zakipieła ŭ žyłach kroŭ.
Wot jak šturchnuŭ—i razbiŭsia
Sahan poŭny dukatoŭ!
«Božel Bože, wot bahaty!
Dumaŭ radasna Maciej
«Tolki jak zanieść da chaty?»
Dawaj kłaść ŭ kišeń barždziej.
A kišeń traščyć i rwiecca,
Jon za pazuchu napchaŭ.
Hladzić, mnoha astajecca:
I pałowy nie zabraŭ.
«Zakapaju i pryjedu
Lepiej z wozam» dumaŭ tak;
«A kab nie zhubić i śledu,
. . . . . . zrablu znak».
Znoŭ kapaje, choć i zmohsia.
Skarb nazad, jak jość, zaryŭ.
I až echo razlahłosia
Jak na wierchu znak rabiŭ.
Tut Tadora ŭ śnie pačuła:
«A kab ty,—kryčyć, — prapaŭ!»
Pad bok muža tałkanuła:
«Hladzi Maciej, ty . . . »
(Može budzie chtoś stydacca
Słowo heta i čytać.
Prašu lepiej dahadacca
I da składu daskazać!)
«Nie miešaj ty mnie, Tadora»,
Adkazaŭ jej muž u śnie.
«My bahaty budziem skora
Budzie dzietkam, table, mnie!»
Janka Bylina.

Pisaŭ u Miednikach.
5—VI—17 h.

U 1914 hadu Biełastok pasyłaŭ šmat cukierkoŭ na front — u tydzień na 600 rub.

BIEŁASTOK. Nad usim miestam uznimajecca niezakončeny rasiejski sabor. Scieny jaho widać zdaloku, padježdžajučy čyhunkaj. Da upadku Waršawy, z budowaj jaho wielmi śpiešalisia, i pierad prychodam niemcoŭ jaho blizka zusim zakončyli — prynamsi z wierchu. U siaredzinie — ścieny hołyje, i tam, dzie pawinien być aŭtar, stajać tolki pustyje bočki ad wapny i gipsu. Čy niezamožnaja prawasłaŭnaja kalonija ŭ Biełastoku zdalejе zakončyć sabor za swaje hrošy — skazać wielmi trudna.

KOŬNA. Filon Gašarynskij, žyŭšyj pry Maskoŭskaj wul. 7, 2-ha červienia pajšoŭ na wiosku kupiać pradukty i s jaho času prapaŭ. Bajacca, što z im zdaryłosia nieščaście.

KIELMY. Chłopcy Julian Pietryło, 12 hadoŭ, Władysłaŭ Barstejko, jaho brat Wacłaŭ i Branisłaŭ Butkus hulali z ležaŭšaj nierazarwaŭšajsia hranataj, katoraja pry hetym uzarwałasia. Usie chłopcy ciažka paranieny i pierawiezieny ŭ tutejšyje balnicy.

SUWAŁKI. U wialikim sadzi za Seminaryjej, pry Wialikaj Miestowaj wulicy, ustrojen prymierny harod dla dla ŭsich suwalskich škoł. Druhi padobny harod ustraiwajuć pry Šossejnaj wul.

LIBAWA. Bolš za 200 dziesiacin ziemli uziali miestowyje žychary pad harody.

Blizka trejcia čaść wučnioŭ Kurlandii prypadaje na Libaŭskije škoły.

U miestowych straŭniach wydajuć što dzień 13.000 porcij, u tym liku 3.000 darma.

Oficyalny addzieł.

Apawieščeńnie.

Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzi (Oberquartiermeister) pazwoliŭ u miežach miestowaha okruha Wilni cywilnym asobam wychadzić sa swaich damoŭ ci dwaroŭ u letnije miesiacy da 30 wierešnia 1917 h. ŭłuczna da 11 hadziny wiečara biez Nachtausweis'a (pazwaleńnia chadzić u načy).

Wilna, 13 červienia 1917 h.

Der Deutsche Stadthauptmann
Polizei Verwaltung,
I. V.
Kessler.

Apawieščeńnie

1000 marak nahrady.

2 červienia ŭ folwarku Kokiški, na paŭnočy ad Rakunaŭ, Johaniškielskaho paw., čaćwiora žycharoŭ byli zabity i abrabawany bandaju z wašmi duš. Nia hledziačy na šyrokaje śledztwo, dahetul na ślady ŭchadziejoŭ, jak zdajecca, ludziej tutejšych, nie papali.

Chto zatrymaje ŭchadziejoŭ i mahčymych supolnikoŭ ich, abo daniasie, chto jany i dzie ukrywajucca, dy hetak pamože areštawać i pakarać ich, — tamu daduć nahradu da 1000 m.

Usie wiedamaści treba padawać p. pawietowamu načalniku u Johaniškielach, abo najbližejšaj žandarskaj stancii. Ciažkije kary ždudź taho, cho dašć ŭchadziejam ci ich supolnikam schoŭku, abo jakuju-budź padmohu.

Wilna, 12 červienia 1917 h.

Der Chef der Militärverwaltung Litauen
Franz Josef Fürst von Isenburg-Birstein
Oberleutnant á la Suite der Armee.

Rewolucija u Rasiei.

MASKWA. «Russk. Sł.» u numery z 8 maja piše, što ukrainskaja partyja socyalistoŭ-rewolucyonieroŭ na swaim zjeździ pryznała za swaju apošniuju metu poŭnuju socyalizaciju ziamli, (pierachod jaje na ŭłasnaść ahulnahramadzkuju), a pakul što dabiwajecca ŭ miežach Ukrainy addačy ŭsich ziamiel gabineckich, udzielnych, manastyrskich i dwornych u ukrainski ziamielny fundš. Z hetaho fundušu ziamlu buduć dawać dziela ŭžytku ludziam, pracujučym na ralli, cieraz hramadzkije orhanizacii. Da času prawiadzieńnia ŭ žyćcio ziamielnaj reformy tymčasowy urad pawinien zabaranić usie prywatnyje operacii z ziamloj i ŭčynić enerhičnyje kroki, kab prypynić dzikaje niščeńnie lasoŭ.

Zjezd pastanawiŭ padtrymliwać tymčasowy urad datul, pakul jaho palityka budzie zhodliwa z interesami pracoŭnaho narodu. Na dumku zjezdu, na mirnaj konferencii pawinny być i predstaŭniki niedzierżaŭnych nacyonalnaściej.

PIECIARBURH (P.T.A.). Spaŭniciełnaja kamisija rady rab. i sad. apawieščaje ŭ atkaz na piśmo Tomas'a, Hendersona i Wanderwelda zajawu ab prahramie prajektawanaj radaj rab. i sałd. mižnarodnaj socyalistyčnaj konferencii. U zajawie haworycca, što rasiejskaja rewolucija pakazała kaniečnuju patrebu mira i jednaści rabotnikoŭ usich krajoŭ dziela hetaj mety. Mir pawinien być biez anneksij i kontrybucij, nia hledziačy na wymohi imperyalistyčnych i wajennych interesoŭ. Kali konferencija pryznaje prawo ŭsich narodaŭ stanawić ab sabie, dyk členy konferencii biez wialikaj trudnaści dojduć uhody ab budučynie Elzas Lotaryhii i inšych ziamiel i ab zwaroci strat stantonkam spustošenym wajnoj. Zwarot strat nia budzie mieć ničoha supolnaho s kontrybucijej, jakuju nakładajuć na zwajewanuju staranu. Socyalistyčnaja konferencija može dajści ŭdačy tolki tady, kali ŭčaśniki jaje buduć čuć siabie nie za predstaŭnikoŭ wajujučych staron, a za delehatoŭ zjednanaj rabotnickaj klasy dziela ustanaŭleńnia mira.

PIECIARBURH (P.T.A.). Zjezd deputatoŭ ad usich rad rab. i sałd. Rasiei pačaŭsia siahońnia. Pryjechało bolš za 700 delehatoŭ.

Hienerał Łukomski naznačen za načalnika hłaŭnaho hieneralnaho štabu pry hłaŭnakamandujučym. Admirał Maksimow—za načalnika admirałnaho štabu pry hłaŭnakamandujučym.

Kamisija dziela wyrabotki zakona ab sazywie ustanoŭčaho sejmu padała 21 hołas proci 9 za proporcyonalnyje wybary.

Minister zahraničnych spraŭ, Tereščenko, addaŭ francuskamu ministru Tomа dakument, u katorym haworycca: «Rasieja u zmahańni z worahami baronić wialikuju ideju woli i maje na mecі dajści ahulnaho mira na takich asnowach, kab gwałty i imperyalistyčnyje wystupleńnia z jakoha-budź boku byli niemahčymy. Rasieja nie dabiwajecca zawajewanych met. Demokracija Rasiei z radaściu witaje pastanowu sajuźnikoŭ zhodnie z žadańniem tymczasowaho uradu pierehladzieć nanowa umowy ab wajennych metach. Dziela hetaho my predłahajem zrabić kongress predstaŭnikoŭ sajuznych dzieržaŭ. Padpisanaja ŭ Londoni 5 wierašnia 1914 h. umowa, katoraja wykłučaje mahčymaść separatnaho mira, nia budzie razhledacca na kongressi».

LONDON. «Times» danosić s Piaciarburha, što ŭ Rasiei pałažeńnie stanowicca ŭsio mienš karysnym dla sajuźnikoŭ. Praca Toma, Hendersona i Wanderwelda na karyść sajuźnikoŭ nia spoŭniła uskładanych na jaje nadziej. Nima sporki, što ćwiordaja pastanowa sajuźnikoŭ wajewać da poŭnaj pabiedy nie spatykaje spohadu ŭ Rasii.

PIECIARBURH. «Rieč» piše, što adkaz sajuźnikoŭ nikoha ŭ Pieciarburzi nie zdawoliŭ. Socyalistyčnyje hazety bačuć u im prahramu imperyalistyčnych wajennych met, na katoryje rewolucyjnaja Rasieja nia hodzicca. Lewaja pressa damahajecca adwiarnucca ad Anhlii, kali jana nia zhodzicca na nowyje dyplomatyčnyje kroki. Hazety «bolšewikoŭ» hroziać krajnimi krokami.

PIECIARBURH (Reuter). Urad zahadaŭ wydalić z Rasiei šwejcarskaho socyalista Roberta Grimma, winawaciučy jaho, bytcym jon—mirny ahient Niamieččyny.

APARANDA. Pawodłuh čutak, anhlicki i francuski pasły wyjechali s Pieciarburha zahranicu.

SZTOKHOLM. Danosiać, što prapaŭšyje niekolki tydnioŭ tamu nazad z rasiejskaho ministerstwa tajnyje dakumenty apynulisia ŭ Londoni.

KOPENHAGA. Niazhodliwaść miž Kierenskim i partyjej soc.-rewol. uslo uzrastaje.

Minister pracy, Černow, člen soc.-rew. partyi, skazaŭ u swajej pramowi: «My nie dapuścim, kab Kierenskij staŭsia rasiejskim Bonapartam!»

«Now. Wr.» winawacić ministra finansoŭ Šingariowa, što jon spekulacijej na rasiejskaj waluci abiazceniŭ zahranicaj rasiejski rubiel.

Na apošnich wybarach u pieciarburskuju miestowuju dumu za socyalistyčny błok padadzieny 507.982 hałasy, a za buržuaznyje partyi—166.309. Maksimalisty atrymali 117.760 hałasoŭ.

Žaleznadarožniki, katoryje pracujuć na čyhunkach, jakije wiaduć na front, pastanawili ŭsiemi hałasami nie rabić zabastowak, bo jany sułać armii hałodnuju śmierć. Hłaŭnyje kamitety čyhunak, jakije wiaduć u Pieciarburh, pryniali padobnuju rezoluciju bolš ašcіu 12 hałasoŭ proci 6.

Tymčasowy urad skasawaŭ zakon, katory dapuskaŭ karystańnie s pracy žanok i dziaciej u načy i ŭ kapalniach.

SZTOKHOLM. «Rieč» napadaje na haławu krajnich socyalistoŭ, Lenina, kažučy, što jaho partyja i jaho hazeta «Praŭda» — jadynyje winawajcy niazhody ŭ Rasiei. «Rieč» damahajecca ad uradu wysyłki Lenina z Rasiei.

Palki 45, 46, 47 i 52 siomaj armii zrabili sprobu padniać bunt, ale ad ich adabrali aružže.

Zjezd sielan u swajej rezolucii wostra asudziŭ dezerterstwo i pryzywaje hramadzianstwo enerhična barocca z hetym złom.

SZTOKHOLM. Haława bołharskich soc.-dem., Sacharow, skazaŭ, što jon ličyć niemahčymaj monarchičnuju kontrrewoluciju ŭ Rasiei. U dalejšuju wajnu zimoj jon nia wieryć.

LUGANO. Pieciarb. karespandent «Corr. d. Sera» danosić, što tymčasowy urad u zhodzi z radaj rab. i sałd. pastanawiŭ stasawać wostryje kroki proci nieslučhmianaho Kronštatu.

ŠTOKHOLM. Orhan rasiejskaho ministerstwa «Russkij Inwalid» u numery z 2 červienia piše:

«U časi pierewarotu u Kronštaci rabilisia strašennyje rečy. Nialubych načalnikoŭ zabiwali sa strašennymi mukami. U wastrohach z aficerami abzhodzilisia horš čym u časi carskaho panawańnia — s katarżanami ŭ kajdanach.

PIECIARBURH. 12 červienia 2 kulemiotny połk ustroiŭ na wulicach demonstraciju, idučy sa znamionami, na jakich byli nadpisy: «Witajem kronštackuju radu rabotnikoŭ!»

Anhlicki konsul u Odessi pryzywaje anhlickich paddanych da wyjezdu s Chiersonskaj huberni.

ROTTERDAM. «Daily Chronicl» danosić s Pieciarburha, što Irkuck abjawiŭ siabie niezaležnym.

Miesto Kirsanow, Tambowskaj hub., abjawiło siabie niezaležnym. Pry styčcy miescowaho uradu s predstaŭnikami tymčasowaho prawicielstwa zabity 8 duš. Prezydent miejscowaho uradu, Chruniow, areštowan.

U Atrachani areštawali 1.300 dezerteroŭ, u Žytomiry—10,300.

LONDON. «Daily Mail» danosić s Pieciarburha:

Carycyn, Chierson i Kirsanow abjawili siabie za niezaležnyje respubliki.

SZTOKHOLM. Rada rab. i sałd. u Chiersoni, dzie pierewažywajuć bolšewiki, abjawiŭ u siabie niezaležnuju respubliku.

PIECIARBURH (P.T.A.) Hazety danosiać ab adstaŭcy kamandujučaho paŭnočna-zachodnim frontam, Drahomirowa, na miejsco katoraho naznačen Klembowski. Hetak sama danosiać ab adstaŭcy hłaŭnakamandujučaho na Kaŭkazi, Judeniča, zamiest katoraho naznačen Przewalskij. Admirała Maksimowa, hłaŭnakamandujučaho baltyckim flotam, zamianiŭ Wieresowskij.

PIECIARBUR. Načalnik baltyckaho flotu danosić, što 16 maja prapała biaz śledu rasiejskaja padwodnaja łodka «Bars».

PARYŽ. Ad pačatku maja da pačatku červienia rasiejski rubiel upaŭ z 1,54½ fr. da 1,37 fr.

SZTOKHOLM. Lasnyje pažary pa ŭsiej Rasiei stanowiać surjoznuju niebaspieku. U wakolicach Krasnojarska lasny pažar trywaje ŭžo cely tydzień. U Atkarsku pažar zniščyŭ wialikije składy z zapasam miljonaŭ pudoŭ wuhalla. Byli sproby padpału, kab wyzwać razruchi.

U Kišyniowi narod pastanawiŭ karać śmierciu zładziejoŭ, hrabiežcoŭ i škodnyje elementy.

PIECIARBURH. Siudy pryjechaŭ kn. Krapotkin. Na wagzali jaho spatkali Kierenskij, členy gabinetu i delehaty rabotnikoŭ.

Z usiaho świetu.

HAAGA. Razhrom żydoŭskich kram u Lidsie byŭ pryhatawany razdačaj brašur proci żydoŭ. Pryčyna pahromu — zawiść konkurentoŭ.

AFINY. Karol Konstantyn s karalewaj, naśliednikam i inšymi dziaćmi wyjechaŭ u Tarent.

LONDON. »Manchestr Guardian« piše:

»Małady karol može panawać hetulki času, skolki zachoče hrecki narod, katory sam pawinien pastanawić ab sposabi upraŭleńnia. Kali jon choče respubliki, dyk niechaj jaje maje«.

AFINY. Błokada Hrecii sajuźnikami zakončena. Spadziajucca prysudu Wenizelosa u Afiny. Karalu Konstantynu pnzwolili jechać, kudy jon zachoče. Jamu naznačeno 400.000 marak pensii.

Paddanyje centralnych dzierżaŭ buduć wydaleny z Hrecii.

BERLIN (W.T.B.). Delehaty niamieckich socyalistoŭ u Sztokholmi padali hetkuju zajawu:

»My — proci pryłučeńnia ziamiel gwałtam i z hetaj pryčyny žadajem

zwarotu utračenych kołonij. Na kontrybuciju my prystać nia možem. Zwarot strat zniščenym u časi wajny krajom nia može być uzłožen na adnu staranu. Pad samaapredzieleńniem narodaŭ my razumiejem prawo ich na zachawańnie ci stwareńnie niezaležnaho palitycnaho bytu. My žadajem adbudowy Belhii, ale jana nie pawinna stacca wassałam ani Niamieččyny, ani Anhlii, ani Francii.

»Niamieckaja socyal - demokracija wyskazywaje najwialikšuju sympatiju Irlanzii, Ahiptu, Trypoli, Indii, Maroko, Tybetu i Korei i maje nadzieju, što socyalisty tych dzieržaŭ, katoryje panujuć nad imi, padnimuć swoj hołas za wyzwaleńnie tych nacij. Što datyče Elzas-Lotarynhii, dyk jana nikoli nie była niezaležnaj nacyonalnaj dzieržawaj. Tolki 11,4% žycharoŭ hawora tamaka pafrancusku. Prynсyp mira biez anneksij, wiadoma, nie wykliučaje dzieby to ni było zhodliwych umoŭ ab papraŭcy hranic.

ŠTOKHOLM. Predstaŭniki niamieckaj socyalistyčnaj hrupy bolšašci pajechali nazad u Niamieččynu.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

15.VI. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi, miž Ipram i Armantjer, pašla wiačornaho barabannaho ahnia pačalisia anhlickije ataki. Na fronci Artua anhličanie atakawali našy akopy na ŭschodzi ad Monši, ale byli adbity kontratakaj. Časć akopu na zachodzi ad Bua di Sar apynuŭsia ŭ rukach worahoŭ. U wiečary niekolki waroźych bataljonaŭ atakawali na ŭschodzi ad Loos, ale kontratakaj my swaje pazycii wyratawali.

Front niamieckaho Našlednika: Pry Šmen de Dam u wiačornych hadzinach razwiwałasia artyleryjskaja bitwa. Našy družyny razwiedčykoŭ u roznych punktach prywiali s francuskich akopaŭ pałonnych i dabyču.

Uschodni teatr:

Silny ahoń pry Smarhoni, na zachodzi ad Łucka i la čyhunak sa Złočewa i Halíča ŭ Tarnopol.

16.VI. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Na Flandrskim fronci bajewaja čynnaść krahčeła tolki paabiedzi. U wakolicach Warneton i Holebek našymi batarejami adbita ataka worahoŭ. U niekolkich punktach frontu Artua—wostryje artyleryjskije bitwy. Pry Loos anhličanie adkinuty štykami. Pry Bilkur jany adbity kontratakaj. Siahońnia ranicaj uznialisia nowyje bitwy pry Monši.

Front niamieckaho Našlednika: Uzdaŭž En i ŭ zachodniaj čašci Šampani tyleryjski ahoń šmat krapčeŭ.

Uschodni teatr:

Biez pieramien.

17.VI. Zachodni teatr.

U Flandryi na poŭdni ad Ipra i na poŭnačy ad Armantjer artyleryjskaja bitwa krapčeła. Na zachodzi ad Warneton anhlickije siły dwojčy nastupali, ale byli adkinuty i utracili 70 duš pałonnymi.

Front niamieckaho Našlednika: Na fronci En ahoń momentami dachodziŭ wialikaj siły. Pry Šmen de Dam našy družyny razwiedčykoŭ zawarwalisia na francuskije pazycii kala chutara Irtbiz i ŭziali 25 jegroŭ i 4 kulemioty.

Uschodni teatr:

Bajewaja čynnaść na zachodzi ad Łucka, na pałudziennym uschodzi ad Złočowa i ŭ Karpatach krapčeła. Pry Berežanach adbito rasiejskaje razwiedačnaje nastupleńnie.

Makiedonski front: U dalinie Strumy anhličanie pakinuli niekolki wiosak, pierš padpaliŭšy ich.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA 16.VI. Italjanski teatr: Na pahraničnym chrybcie na poŭdni ad daliny Sugany ŭčora ŭznialisia wostryje bitwy. Worahi adkinuty.

WIENA. 17.VI. Italjanski teatr: Aŭstryjacka-wenhierskije latučyje eskadry abkidali bombami šmat dzie italjanskije tabory.

Kala wajny.

LONDON. Nižniaja Pałata. Prawicielstwo zajawiło, što z Niamieččynaj wajuje 13 hasudarstw. Apryč taho, 9 dzieržaŭ prypynili swaje dyplomatyčnyje znosiny z jeju.

PARYŽ. Minister Wiwiani, wiarnuŭšysia z Ameryki skazaŭ: «Treba wajewać da kanca, bo Francija nie prystanie na błahi mir. Amerykanskije wojski daduć nam silnuju padmohu. My wytrywajem da kanca!»

BERLIN (W.T.B.). Pawialičenaja čynnaść rasiejskich latučych marskich sił wyzwała adkaz z našaho boku. 13 červienia našy latuny abkidali Lebaru na Ostrawi Ezeli bombami dziela padpału i razryŭnymi, a 14 — stanciju iskrowaho telehrafu na ostrawi Runo, ŭ Ryskaj zatocy. 15 červienia našy latuny spušcilisia na ostraŭ i zniščyli da tła astatki tej stancii. Usie latuny wiarnulisia nazad.

BERLIN (W.T.B.). Eskadra našych latučych karabloŭ u načy s 16 na 17 červienia zrabiła ŭdačny nalot na krepaści pałudziennaj Anhlii. Latučyje karabli mieli wostryje bitwy z anhlickimi latučymi karabiami i latunami. Naš latučy karabiel L 48 uzarwaŭsia nad moram i pahib z usimi ludžmi. Rešta ŭsie ščašliwa wiarnulisia.

LONDON (Uradowa). U časi apošniaho niamieckaho nalotu na Anhliju zabity 25 mužčyn, 16 kabiet i 26 dziaciej, ranieny — 223 mužčyny, 122 kabiety i 24 dziaciej.

BERLIN (W.T.B.). 14.VI prapaŭ marski latučy karabiel L 43.

Pawodłuh anhlickich wiestak, jaho zbiŭ strełami anhlicki flot.

BERLIN (W.T.B.). Adzin z našych marskich latunoŭ 14 červienia atakawaŭ u wuści Temizy wialiki parachod i zatapiŭ jaho.

LONDON. Anhlickaje admirałciejstwo apawiaščaje, što ŭ apošnim tydni zatopleny 32 parachody i 6 rybałowaŭ.

LONDON (Reŭter). Eskadra japonskich minanoscoŭ u Siarodziemnym mory atakawała niamieckije łodki. U kontrminanosiec Cakoki papała torpeda; zabity 55 duš.

Za apošniuju čwierć hodu ŭ padwodnaj wajnie zatopleny 429 anhlickich parachodaŭ i 111 rybałowaŭ.

BERLIN (W.T.B.). U Atlantyckim akiani my iznoŭ zatapili 23.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ paŭnočnych wodach iznoŭ zatapili 19,500 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U paŭnočnych wodach našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 32,316 tonn.

WIENA (W.T.B.). Adna z aŭstryjackich padwodnych łodak zatapiła ŭ Siarodziemnym mory anhlicki kontrminanosiec klasy L.

BUKAREST. Wywaz z Rumynii zbožža uzrastaje. Bywajuć dni, kali čyhunkami i pa Dunaju wywoziać hetulki zbožža, što jaho chopiło-by na prakorm 100 miljonaŭ ludziej na 1 dzień.

PARYŽ. Žonnar wioŭ z afinskim uradam pierehawory ab wydačy sajuźnikam hreckaj artyleryi i amunicii. U hreckaj armii zabiaruć aružže, i ŭ wa ŭsiej Hrecii adbudziecca nabor dabrawolcaŭ dla sajuźnikoŭ.

Drukawana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej